

TOMASZ PUDŁOCKI, *Jan Kossowicz – nauczyciel i lokalny działacz społeczny*, „Nasz Przemyśl” 2017 nr 7 s. 41

Kolejny rok szkolny za nami – rozpoczął się czas letniej kanikuly. Warto może z tej okazji przypomnieć osobę, która spędziwszy kilkadziesiąt lat nad Sanem, jako nauczyciel i wychowawca, przyczyniła się do rozbudowy bazy lokalowej dla ubogich uczniów, a przy okazji pracowała społecznie na rzecz miejscowego środowiska.

Jan Ludwik Kossowicz urodził się 15 V 1862 r. w pobliskim Samborze jako syn Ludwika, nauczyciela miejscowego gimnazjum. Uczęszczał do czteroletniej Szkoły Powszechnej im. św. Barbary w Krakowie, którą ukończył w 1871 r. W latach 1871/1872–1878/1879 był uczniem Gimnazjum św. Anny w Krakowie i gimnazjum w Wadowicach, gdzie z wyróżnieniem złożył egzamin maturalny 14 VI 1879 r. Następnie studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim: początkowo w r. akad. 1879/1880 na Wydziale Lekarskim, a w latach 1880/1881–1882/1883 (semestr I) na Wydziale Filozoficznym. W 1882 r. przyznano mu stypendium Samuela Głowińskiego. Przez semestr zimowy rok akad. 1883/1884 pracował jako nauczyciel prywatny, a letni spędził na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Wiedeńskiego.

Z dn. 26 X 1884 r. Rada Szkolna Krajowa mianowała go zastępcą nauczyciela łaciny i greki w Szkole Realnej w Jarosławiu, ale już decyzją z dn. 24 VIII 1885 r. został przeniesiony do Gimnazjum (potem I) w Przemyślu. Z tą szkołą związany był przez wiele lat. Po śmierci dyrektora ks. Tomasza Polańskiego

pomagał kierownikowi szkoły Janowi Lewickiemu porządkować akta szkolne. 29 XI 1892 r. zdał przed c.k. Komisją Egzaminacyjną dla Nauczycieli Szkół Średnich w Krakowie egzamin nauczycielski, uzyskując prawo do nauczania filologii klasycznej i języka polskiego we wszystkich klasach gimnazjalnych, gdzie nauka odbywała się w językach polskim i niemieckim. Egzaminy cząstkowe składające się na egzamin główny zdał bardzo słabo. Już 1 VII 1893 r. został mianowany rzeczywistym nauczycielem przez Ministra Wyznań i Oświaty, po czym 20 VI 1903 r. przyznano mu VIII rangę służbową.

Kossowicz nie angażował się w sposób szczególny w dodatkowe prace na terenie szkoły – wiadomo, że 2 XII 1898 r. przemawiał na szkolnym wieczorze ku czci Mickiewicza, a 19 VI 1899 r. współorganizował wycieczkę kl. VII do pobliskiego Gródka. Zasużył się przede wszystkim jako długoletni opiekun bursy dla uczniów gimnazjalnych. Dzięki jego zapobiegliwości latem 1908 r. wykończono dodatkowe skrzydło budynku, szykując pomieszczenia dla 110 uczniów. Kiedy we wrześniu 1905 r. Związek Rodzicielski otworzył internat dla młodzieży ukraińskiej chodzącej do I Gimnazjum, Kossowicz wsparł inicjatywę wysokim datkiem. Z dn. 15 II 1909 r., podczas walnego zebrania Bursy Przemyskiej, w związku z przeniesieniem do Gimnazjum zasańskiego, zrezygnował z kierowania bursą. A do tej szkoły został przeniesiony rozporządzeniem RSK z dn. 31 I 1909 r. Prawdopodobnie zmiana miejsca pracy wynikała z samobójstwa ucznia, o które częściowo prasa miejscowa oskarżała Kossowicza – miał on bowiem grozić uczniowi nieprzyznaniem promocji, co pchnęło młodego człowieka do tak

drastycznego kroku.

Kossowicz był bardzo aktywny w życiu społeczno-kulturalnym miasta. Był m.in. członkiem i bibliotekarzem Czytelni Przemyskiej. Był długoletnim członkiem, w latach 1896–1901 skarbnikiem, a w okresie 1901–1902 prezesem miejscowego oddziału Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych. Na zebraniach tej organizacji 5 XII 1885 r. wygłosił odczyt *Maria Stuart w poezji a historii*, na wyjazdowym zebraniu w Jarosławiu 29 VI 1888 r. miał odczyt o wstępie do nauki propedeutyki filozofii w gimnazjum, a 16 I 1892 r. w Przemyśle mówił *O nowo odkrytej Politei Arystotelesa*. Kiedy jesienią 1900 r. zorganizowano miejscowy oddział Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, został jego pierwszym sekretarzem. Na zebraniu Czytelni Naukowej 10 III 1892 r. wygłosił odczyt *Maria Stuart w literaturze i sztuce*, a na zebraniu Towarzystwa Szkoły Ludowej 3 XII 1893 r. – *Antygona Sofoklesa* (na dochód bursy gimnazjalnej). Był jednym z pierwszych członków powołanego w 1909 r. Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W dn. 28 IX – 1 X 1909 r. brał udział w Międzynarodowym Kongresie Filologów i Pedagogów w Grazu, jako jeden z pięciu Polaków. Niewiele wiadomo o jego dorobku pisarskim. Przełożył z łacińskiego *Agrykolę* Tacyta (Kraków 1881).

Z dn. 21 VII 1911 r. został przeniesiony do V Gimnazjum we Lwowie, gdzie uczył już do śmierci. Zmarł w sierpniu 1921 r. we Lwowie. Wiadomo, że Kossowicz był żonaty – jego żona, Sydonia, sporadycznie udzielała się w pracy społecznej w Przemyśle.